

“Ho faig molt de gust. Abans de ser arquitecte municipal de Sant Joan de les Abadesses ho he estat a Campdevàrol, Camprodon, Vilallonga de Ter, Queralbs i Planoles. Tot plegat disset anys dedicats a l'arquitectura de muntanya, una vessant ben diferent de la de ciutat. L'urbanisme de muntanya és legalment igual però rodejat d'uns condicionants que el fan diferent. El camp és un territori delicat per fer-hi una casa. El pagès et dirà que cal fer-la a la muntanya, que la plana és per al bestiar; d'altres diran que a la muntanya és massa car. Cal mirar de trobar l'equilibri perquè per les terres del romànic el pla és escàs, i el poc que tenim està ocupat per carreteres, rius, trens i línies elèctriques”. És, doncs, una feina plena de subtileses i detalls. “Cal vigilar molt a l'hora de fer una projecció sobre el paisatge: cal integrar l'obra a l'entorn i ser conscient que no es pot créixer de qualsevol manera: si no hi ha espai no es creix”.

La natura que rodeja l'obra de l'Agustí té les seves pròpies normes i no entén de modes. “La natura és l'esperó que ens fa plantejar l'obra d'una manera completament oposada de com ho faríem a la capital. No es tracta només de tenir en compte les inclemències atmosfèriques que ens fan prendre precaucions quant al pendent de la coberta o ens fan patir per una sobrecàrrega de neu; aspectes tan simples com el color, la forma i el volum, que són els tres factors que defineixen un edifici, tenen una importància vital a muntanya. Aquests seran els trets que definiran si hem aconseguit un conjunt integrat o no”.

Tanmateix, l'harmonia no és l'única preocupació de l'Agustí quan es troba davant d'un full blanc a punt d'engegar un projecte. “Voltar per tants ajuntaments del bressol de Catalunya m'ha ensenyat que les tipologies de muntanya són diferents arreu. En pocs quilòmetres de variació geogràfica podem trobar grans diferències arquitectòniques. A Queralbs, posem pel cas, utilitzen materials que a Setcases no s'usen, tot i ser a la mateixa alçada topogràfica si fa no fa. Cada indret és un món, i cada poble té una idiosincràsia claríssima que cal captar abans de fer-hi res. Vegeu, si no, tota aquesta obra de muntanya falsa importada dels Alps o de la Vall d'Aran. Els arquitectes també hauríem de contribuir a mantenir la identitat de les comarques, perquè som, cada dia més, elements clau dins del conjunt monumental del país: som els qui duem l'estendard del patrimoni”.

No es tracta només del joc de conjumar belles formes. “Des del moment que pren una decisió urbanística, l'arquitecte ja es defineix com a polític, perquè aquella línia aquí o allà afectarà el conjunt de la població. Aquesta feina implica, a més, tot el component polític de la gestió. Si al darrere l'arquitecte municipal hi té un ajuntament vàlid i d'idees clares només cal que es dediqui a la seva feina, que és la tècnica. Però la realitat és que cada dia més l'urbanisme requereix molta gestió feixuga i hi ha moments que enyoro 'fer arquitectura'. De totes maneres, no em puc queixar gens, perquè a l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses comptem amb un equip de gent molt vàlida. I és més,

no sent arquitecte municipal per vocació, em costaria treballar sense la confiança i l'amistat de l'alcalde. Personalment ho considero un aspecte essencial de la meua feina; de cap manera no em considero un funcionari”.

Funcionari o no, l'Agustí reconeix que l'Administració pública és el millor client del món. “El meu client ideal és aquell que et diu, 'guaita, aquí tenim tant de calaix i hem de fer això'. I un cop aprovat el teu projecte el client no hi intervé per a res i cap punyeta que se li pugui acudir no et desmuntarà la idea inicial. A més, l'arquitectura pública és la cua de l'urbanisme: ja pots fer bon urbanisme que si falla l'arquitectura... L'arquitectura per al particular, en canvi, és molt més condicionada, perquè cada client és un món. Fora de l'ajuntament, al despatx de Ripoll, que comparteixo amb el bon arquitecte i amic Pere Orri, intentem donar forma a una arquitectura integradora que aprofiti les últimes tecnologies al màxim, que fins avui han estat negligides i que ens aporten cada cop més elements per anar construint una obra consolidada; és a dir, una arquitectura respectuosa amb l'indret i les formes”.

No és fàcil d'entendre. “Aquí és on anem coixos, els arquitectes: sovint hauríem de saber fer veure al client que amb l'entorn, que és patrimoni de tots, no es pot fer el que un vulgui. Al paisatge hem de saber imaginar-hi i ubicar-hi la nostra idea, i formes tan distintes com una palmera o un xiprer no queden bé a tot arreu. Al capdavant es tracta, però, que tots visquem millor, i em penso que amb cada obra en què he participat ho hem aconseguit”.

Parlem d'estacions de ferrocarril, de nuclis urbans antics, d'escoles. “A Sant Joan de les Abadesses ens sentim orgullosos d'haver sabut rehabilitar el sector de l'estació antiga, un projecte de col·laboració amb en Lluís Jordà. També amb en Lluís hem intervingut en la rehabilitació de les estacions del cremallera Ribes-Queralbs-Núria, una obra emmarcada en el conjunt d'una fortíssima inversió que ha tingut un resultat impressionant i molt en consonància amb l'indret”.

L'Agustí, marit de l'Elisabet i pare de l'Alexandra, la Maria i la Carlota, encara ha tingut temps per apadrinar un munt d'obres. “L'obra que em té el cor robat és la urbanització construïda al voltant de l'església de Baget, a Camprodon: de pedra, tal com pertoca, tradicional. La que més cofoi em fa és un projecte que estem a punt d'enllestir: el nou institut de Torelló. Es tracta de l'obra més grossa que hem fet fins ara -6.000 metres quadrats-i de formes modernes i molt ben integrades”.

Però sempre n'hi ha una d'especial. “Vaig acabar la carrera d'arquitectura el 1979, i recordo molt bé un dels exercicis que el professor Lluís Nadal ens va encarregar. Un aparcament subterrani a Queralbs. Doncs bé, jo vaig ser l'alumne més afortunat de la meua promoció, perquè a mi em va tocar fer-lo: un aparcament soterrat per a trenta-cinc vehicles, que ja és molt per a un poblet com Queralbs”. Ara ja sabem per què Queralbs és l'indret predilecte de l'Agustí. “Sense cap dubte”.

“L’urbanisme de muntanya és legalment igual però rodejat d’uns condicionaments que el fan diferent. El camp és un territori delicat per fer-hi una casa”

Agustí Vilà - Ripoll (Ripollès)